

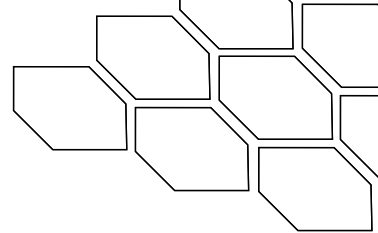

**KUNST EN CULTUUR IN DE
PROVINCIE GRONINGEN**

TOEVOEGINGEN EN RECHTZETTINGEN

bij het advies van de Kunstraad Groningen
over de plannen van de culturele instellingen
in het licht van de provinciale cultuurnota 2013-2016

juni 2011

Na het uitbrengen van ons advies op 29 april 2011 hebben wij zowel van de opdrachtgever, de provincie Groningen, als van een aantal instellingen vragen en reacties ontvangen. Het merendeel betrof vragen van de provincie om bepaalde zaken nader uit te leggen. Daarnaast waren er enkele verzoeken om feitelijke onjuistheden te corrigeren. De instellingen die een reactie stuurden hebben daarop rechtstreeks een antwoord ontvangen.

In dit aanvullende advies zijn de reactie verwerkt die tot 7 juni bij de Kunstraad zijn ontvangen.

De diverse toelichtingen, uiteenzettingen en rechtzettingen zijn opgenomen in de volgorde van het oorspronkelijke advies. Nieuwe of herziene teksten worden in cursief weergegeven en maken deel uit van het advies. De herziene tekst van twee instellingsadviezen (Museumhuis/Molenhuis en Het Poëziepaleis) is als bijlage integraal opgenomen.

We maken van de gelegenheid gebruik om nog twee algemene opmerkingen te maken:

Brief staatssecretaris

Op het moment dat dit vervolgadvis wordt opgesteld is de brief “Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid” van staatssecretaris Zijlstra verschenen. Uitvoering van de in deze brief genoemde beleidsvoornemens heeft ook voor Groningen grote gevolgen. Het betekent de stopzetting van de rijkssubsidie aan een aantal gerenommeerde Groningse instellingen terwijl een aantal andere instellingen te maken krijgt met flinke subsidiekortingen en anderen moeten gaan concurreren in een poging een subsidie van één van de landelijke fondsen te verwerven. De gevolgen van dit nieuwe beleid zullen door het hele land merkbaar zijn. Voor Groningen betekent het voor vrijwel alle kunstdisciplines een forse achteruitgang. Dit werpt ook een nieuw licht op de voorgenomen bezuinigingen van de provincie.

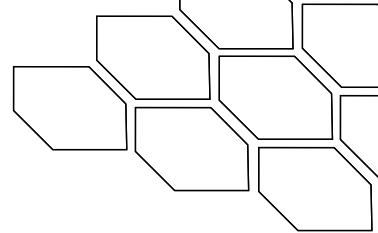
Maar het betekent ook dat nauwe samenwerking tussen de provincie en de gemeente Groningen noodzakelijk is. In ons advies hebben we daar op diverse plaatsen op gehamerd. Een gezamenlijke visie en een nauw op elkaar afgestemd beleid zijn noodzakelijk om een verdere aantasting van de cultuur in Groningen te voorkomen. Dat zou ook consequenties kunnen hebben voor het moment waarop provinciale staten definitieve knopen doorhakt over het ter beschikking stellen van vierjarige structurele subsidies. De Kunstraad dringt aan op zorgvuldige afstemming op basis van inhoudelijke uitgangspunten.

Een format voor beleidsplannen

In ons advies wezen we er al op dat de beleidsplannen zeer divers waren en dat vele instellingen niet of nauwelijks ingingen op de provinciale criteria. Ook uit een aantal reacties bleek dat sommige instellingen zich die criteria nauwelijks bewust waren.

De Kunstraad kreeg te maken met beleidsplannen die varieerden van één pagina tot zeventig pagina's, plannen die soms ook ingingen op verleden en heden en soms alleen op de toekomst. Plannen die veel concrete gegevens bevatten en plannen die vooral veel talige voornemens weergaven; plannen die alle criteria langsliepen en plannen die die criteria volstrekt negeerden. We zagen heel uitgebreide en uiterst summiere begrotingen, terwijl ook de begrotingsopbouw sterk verschilde. De beoordeling van beleidsplannen wordt door het volstrekt vrij laten van de vorm waarin die worden ingediend een stuk lastiger gemaakt en dat geldt ook voor de begrotingen. De Kunstraad adviseert de provincie dan ook om in volgende gevallen een veel strakker format te gebruiken, zoals dat ook bij veel andere overheden gebruikelijk is. Heel specifieke informatie kan altijd in bijlagen worden bijgevoegd.

Groningen, juni 2011

Toevoeging, pagina 7, na paragraaf 1.1. Kader

1.1.A. DOELSTELLINGEN EN INSTELLINGEN

In ons advies gaat het om de cultuurinstellingen en de daarbij gehanteerde indeling in erfgoed, kunsten en steuninstellingen. De provinciale kadernota maakt echter allereerst een indeling in drie doelstellingen. Dat zijn:

- 1. Het stimuleren van actieve participatie van inwoners van de provincie Groningen aan cultuur. In het kader van deze doelstelling komen alleen steuninstellingen (en dus geen uitvoerende instellingen) voor een subsidie in aanmerking. De instellingen die kunnen vallen onder deze doelstelling zijn beoordeeld door de commissie steuninstellingen.*
- 2. Het Verhaal van Groningen: stimuleren van (integrale) presentaties en instandhouding van de Collectie Groningen (borgen regionale identiteit). De instellingen die kunnen vallen binnen deze doelstelling zijn beoordeeld door de commissie erfgoed.*
- 3. Het leveren van een bijdrage door professionele kunsten aan de promotionele en economische waarde van de provincie Groningen. De instellingen die kunnen vallen binnen deze doelstelling zijn beoordeeld door de commissie kunsten.*

Het maken van het onderscheid tussen doelstelling en instelling is vooral van belang omdat er binnen het kader van de doelstellingen nog andere mogelijkheden zijn om een provinciale subsidie te verwerven. Alleen gaat het dan niet om een structurele subsidie, maar om een incidentele subsidie. Deze mogelijkheid bestaat ook binnen de huidige cultuurnota.

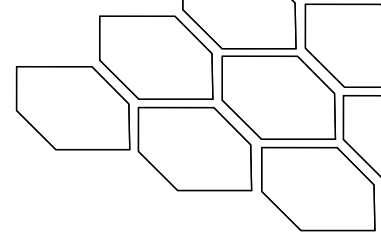
In ons advies wordt op deze mogelijkheid voor een incidentele subsidie alleen uitgebreid ingegaan in het deel dat handelt over de steuninstellingen, waar gepleit wordt voor een Gronings Fonds voor Cultuurparticipatie. De noodzaak voor een ruim budget voor incidentele subsidies geldt evenzeer voor de programma's Het Verhaal van Groningen en Kunsten. Eens te meer omdat criteria als educatie en talentontwikkeling als grondslag voor een structurele subsidie zijn verdwenen. Voor de pluriformiteit van een dynamisch cultuurlandschap is het van belang dat er voor incidentele budgetten andere, bredere criteria gelden dan voor de structurele subsidies.

1.1.B. WERKWIJZE

In de aparte hoofdstukken over steunfuncties, erfgoed en kunsten wordt telkens een aantal opmerkingen gemaakt over de werkwijze. Hier gaan wij daar in meer algemene zin op in. De provincie heeft een beleidskader geformuleerd, een drietal hoofddoelstellingen benoemd en voor de aanvraag van een structurele subsidie zowel algemene, bestuurlijke als specifieke criteria vastgesteld. Daarbij stond de artistieke en inhoudelijke kwaliteit voorop. Vervolgens is aan de Kunstraad gevraagd om de ingediende beleidsplannen te toetsen en daar een advies over uit te brengen. Voor de commissies waren de beleidsplannen telkens het uitgangspunt. In veel gevallen is ook gebruik gemaakt van aanvullende informatie, zoals jaarverslagen. In een aantal gevallen is nadere informatie gevraagd of een gesprek gevoerd, omdat de commissie om diverse redenen prijs stelde op aanvullende informatie. Die gesprekken zijn gevoerd met Borg Verhildersum, Vesting Bourtange, Noordelijk Scheepvaartmuseum, Kunststation C, Kunstencentrumgroep en Biblionet.

We hadden voor alle instellingen te maken met vier algemene criteria en vier bestuurlijke uitgangspunten. Daarnaast waren er aanvullend voor de steuninstellingen nog vier algemene criteria, voor de amateurkunst nog vier specifieke criteria en voor cultuureducatie nog zeven specifieke criteria. Voor de erfgoedinstellingen waren er vijf aanvullende criteria en voor de kunsten zeven. Per instelling golden dus tussen de dertien en negentien criteria. Het zal duidelijk zijn dat het gewicht van deze criteria niet steeds hetzelfde was. Bovendien zitten er grote verschillen tussen de diverse instellingen. Zoals er ook grote verschillen zitten in de mate waarin waarin instellingen afhankelijk zijn van provinciale structurele subsidie.

De commissies zijn begonnen met een toets van de criteria. Elk beleidsplan werd langs de lat van de criteria gelegd. Deze toets levert een eerste inzicht op, maar het advies diende naar de mening van de Kunstraad niet gebaseerd te zijn op een rekenkundige toepassing van de criteria.

Het gaat immers om een inhoudelijke beoordeling, waarbij de criteria het centrale kader vormen. We hebben er voor gekozen om het advies op te stellen in een aantal zinnen per instelling waarin we de essentie weergeven. Het afvinken van de criteria geeft een vertekend beeld. In onze omschreven adviezen hebben we steeds geprobeerd zowel de positieve als de kritische hoofdpunten weer te geven.

Bovendien hadden we te maken met flinke bezuinigingsdoelstellingen. Dat heeft niet alleen invloed gehad op de scherpste van het oordeel per instelling, maar ook is gezien welke consequenties er zitten aan besluiten op basis van dit advies voor het geheel van het gesubsidieerde aanbod op het gebied van kunst en cultuur in de provincie Groningen.

Het is de optelsom van deze toetsing aan de criteria, deze beoordeling van de kwaliteit en deze afweging ten aanzien van het geheel, die ons tot dit totale advies heeft gebracht. In een aantal gevallen worden in de tekst ook adviezen in de richting van de instellingen geformuleerd. In andere gevallen wordt de provincie geadviseerd bepaalde voorwaarden aan subsidiëring te stellen. Het zijn en blijven adviezen en het is in de eerste plaats aan de provincie om te bezien of en hoe men daar een vervolg aan wenst te geven.

Rechtzetting, pagina 7, 1.2. De huidige situatie, 6^e regel van onderen

De provincie heeft ook wettelijke taken op het gebied van monumenten. Overigens zijn aan wettelijke taken geen wettelijke bedragen gekoppeld.

Toevoeging, pagina 9, na 1.4. Visie

1.4.A. PROVINCIAAL BELANG

Van provinciezijde is aan de Kunstraad gevraagd om nader in te gaan op “de provinciale rol en provinciaal toegevoegde waarde” in de zin van “het onderscheidende belang voor de provincie om iets te subsidiëren”. In feite zijn dit existentiële vragen die ten grondslag liggen aan het cultuurbeleid van de provincie.

Zoals eerder aangegeven heeft de provincie slechts enkele wettelijke taken: cultuurbeleid is een eigen keuze. De waarde moet gezien worden als de toegevoegde waarde die cultuur heeft voor de Groningse samenleving. Cultuur in brede zin is één van de basiselementen van het menselijk welbevinden en draagt bij aan een leefbare samenleving.

De provincie Groningen heeft een belangrijke rol op cultuurgebied. Naast de stad Groningen zijn er alleen relatief kleine gemeenten. Deze gemeenten kunnen, op enkele uitzonderingen na, nooit zelfstandig zorg dragen voor een goede en diverse infrastructuur op het gebied van kunsten en erfgoed. Ten aanzien van de steuninstellingen is de centrale rol van de provincie evident.

De provincie Groningen heeft in haar beleidskader zelf de hoofdaccenten per sector gelegd, waarbij de kwaliteit steeds voorop staat en Het Verhaal van Groningen de leidraad voor de steun aan het erfgoed is, zoals de promotionele en economische waarde dat bij de kunsten is.

De commissies hebben mede in het licht van het provinciaal belang ook oog gehad voor zowel de samenhang als de diversiteit. Dat komt tot uiting in de adviezen die per sector en per instelling zijn gegeven.

DEEL II ADVIES STEUNINSTELLINGEN

Wijziging, pagina 19, kop

De kop boven deze pagina moet luiden: AMATEURKUNST EN CULTUUREDUCATIE

Toevoeging, pagina 19, Visie van de commissie, eerste opsommingsteken

Daarbij doelen wij met name op taken op het gebied van het zelf organiseren en uitvoeren.

Wijziging, pagina 19, Visie van de commissie, tweede opsommingsteken

(...) één voor de amateurkunst en één voor de cultuureducatie.

Toevoeging, pagina 20, achter tweede alinea.

De provincie subsidieert alleen de basis van de organisatie. Gelet op de vaak kleinschalige infrastructuur in de provincie is het daarbij denkbaar dat de provinciale subsidie met name ten dienste van het basisonderwijs wordt gebruikt.

Wijziging, pagina 20, derde alinea, derde zin

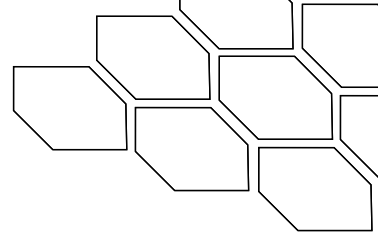
Maar ook het Museumhuis heeft een rol op dit terrein. De taak- en rolverdeling tussen de diverse instellingen is niet altijd geheel duidelijk. De commissie vindt dat die duidelijkheid er wel moet komen. Het Museumhuis heeft primair een taak die zich richt op de aanbieders, zoals de musea. De steunfunctie cultuureducatie heeft een bemiddelende rol. Het zijn de scholen die bepalen.

Ook ten aanzien van de media-educatie geldt dat een instelling als Biblionet zich zou moeten richten op het versterken van het aanbod en dat het ondersteunen van de vraag en de (eventuele) bemiddeling een taak is van de steuninstelling cultuureducatie.

Toevoeging, pagina 24, Conclusie en advies, vijfde alinea

Daar moet bij gezegd worden dat het in de rede ligt dat, zolang stad en provincie door het landelijke Fonds apart worden gezien, het provinciale deel ook buiten de gemeente Groningen wordt besteed. We bepleiten daarbij overigens een zo min mogelijk rigoureuze scheiding.

DEEL III ADVIES ERFGOED

Toevoeging, pagina 28, na opsommingstekens 3.4. Visie

De commissie heeft deze visie mee laten wegen in zijn beoordeling van de kwaliteit. Waar dat duidelijk een rol heeft gespeeld in positieve of negatieve zin is dat aangegeven.

Toevoeging, pagina 29, na 3.5. Financiën

Zoals eerder gezegd is het provinciale deel in de subsidiëring historisch gegroeid en is daar geen eensluitende redenering voor. Zowel bij de borgen als bij het Klooster gaat het om ongeveer één derde van de inkomsten.

Wijziging, pagina 30, 3.6. Financieel overzicht per instelling

Door een misverstand bij de interpretatie van de gegevens van Erfgoedpartners stond er een onjuist percentage bij de provinciale bijdrage 2013. Dat moet niet 97,6% zijn maar 54%. Daardoor vervallen ook de kanttekeningen ten aanzien van de geringe eigen inkomsten.

Provinciale subsidie

Instelling	Subsidie 09-12	In percentage	Gevraagd 13-16	In percentage
Het Groninger Molenhuis	108.800	29,4		
Het Museumhuis Groningen	211.200	46		
Het Museumhuis Groningen - activiteiten	50.000			
Erfgoedpartners			400.000	54

Wijziging, pagina 34, Stichting Museum Stad Appingedam, Conclusie en advies

Het Museum scoort goed op de meeste criteria maar toont onvoldoende visie op de verhoging van het aantal bezoekers. Die visie zal ontwikkeld moeten worden. Inkomsten kunnen bijdragen aan de financiering van projecten. Het algemene beeld en het advies zijn positief.

Toevoeging, pagina 41, Fraeylemaborg, achter Beoordeling

In het beleidsplan wordt weinig ingegaan op de aspecten digitalisering en nieuwe media. Dat is jammer omdat er wel al stappen op dit gebied zijn gezet.

Toelichting, pagina 44, Stichting Borg Verhildersum, Conclusie en advies

Het geadviseerde bedrag is bedoeld voor de instandhouding van de kostuumcollectie.

Wijziging, pagina 50, Klooster Ter Apel, Conclusie en advies, slotzin

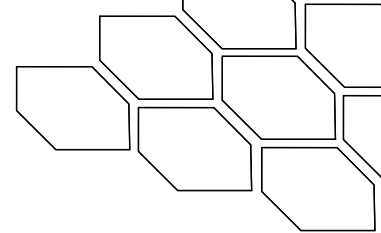
De commissie adviseert positief, maar adviseert de provincie wel om aan toekenning van de subsidie bovengenoemde voorwaarden te verbinden.

Toevoeging, pagina 53, Stichting Oude Groninger Kerken, achter Conclusie en advies

Voor de volledigheid voegen we daar aan toe dat we in de paragrafen over de stichting Groningen Orgelland en de stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Groningen-Drenthe adviseren dat deze stichtingen veel nauwer zouden moeten samenwerken met of zelfs zouden moeten opgaan in de stichting Oude Groninger Kerken, gelet op de kwetsbaarheid van de genoemde kleine instellingen.

Wijziging, pagina 58, Het Museumhuis Groningen/Het Groninger Molenhuis

Na het verschijnen van ons advies heeft de stichting de Kunstraad gewezen op enkele feitelijk onjuistheden, vooral bij de cijfers. Het gaat om een misverstand ten aanzien van de opstelling

van de cijfers betreffende de inkomsten, een tikfout en een andere interpretatie van de huidige cultuurnota waar het de status van het activiteitenbudget betreft. De Kunstraad betreurt dit. Mede naar aanleiding van de brief heeft een informatief gesprek plaatsgevonden.

Dit gesprek heeft niet geleid tot een fundamentele verandering van het advies. Wel willen we enkele nuanceringsaanbrengen en een nadere toelichting geven. Voor de helderheid geven we hieronder een aanvulling op het onderdeel Algemeen en een integrale herziening van de teksten onder de kopjes Beoordeling en Conclusie en advies.

Wijziging Algemeen, Beoordeling, Conclusie en advies

- 2- *Het Groninger Molenhuis is samen met het Museumhuis Groningen gevestigd in een pand in het centrum van de stad Groningen en vormt de koepelorganisatie voor de Groninger Molens.*
- 3- *In de periode 2009-2013 ontvangt het Museumhuis een structurele subsidie van € 211.200 aangevuld met een activiteitenbudget van € 50.000. Het Molenhuis ontving een structurele subsidie van € 108.800.*

Beoordeling

De commissie is positief over het product, de organisatie en het bereik van de doelgroep door de beide instellingen. De adviesfunctie is een sterke pijler, maar het beleidsplan geeft op dit gebied een tamelijk algemene visie weer. Er zou explicieter ingegaan kunnen worden op hedendaagse en toekomstige ontwikkelingen en verbindingen. Er is sprake van een uitgebreid netwerk met andere partners in de erfgoedwereld, maar het is niet steeds duidelijk hoe men de eigen positie ziet waar het gaat om het meer structureel vormgeven van die relatie. Het lijkt soms of men de eigen kracht en mogelijkheden onvoldoende expliciet voor het voetlicht wil brengen. Het algemene beeld is positief maar de toekomstvisie zou veel scherper en concreter ingevuld moeten zijn.

Conclusie en advies

Erfgoedpartners heeft de potentie om een centrale rol te spelen in de toekomstige brede ondersteuningsstructuur van de erfgoedsector. Het beleidsplan maakt echter nog een nog wat zoekende indruk. Het plan zou meer vernieuwing en professionalisering mogen uitstralen. Naast de traditionele ondersteuning zou er meer aandacht moeten zijn voor innovatie op alle relevante gebieden die te maken hebben met musea, borgen, molens en andere erfgoedinstanties, vooral waar het gaat om publieksbereik. Het denken vanuit het publiek mag nadrukkelijker een rol spelen in de ondersteuning door Erfgoedpartners. De advisering zou specifiekere punten ingaan op zaken als digitalisering, doorzoekbaarheid, vindbaarheid, pr en marketing. Het erfgoedveld kan zijn maatschappelijke relevantie enorm versterken binnen en met de sociale media.

Schaalvergroting om de benodigde middelen en kennis te verwerven en te borgen is daarbij noodzakelijk. Intensieve samenwerking met het Huis van de Groninger Cultuur, eventueel in de vorm van een fusie, biedt de noodzakelijke schaalvergroting en levert de basisvoorwaarden om de verdere innovatie van de adviesfunctie te realiseren. Waar bij Erfgoedpartners de adviesfunctie en voorwaardenscheppende taken centraal staan, daar staan bij het Huis van de Groninger Cultuur de projecten centraal. Juist de samenwerking maakt versterking van alle functies mogelijk. Nu zijn het twee relatief kleine en daardoor kwetsbare organisaties. In een samengaan kan Erfgoedpartners de meerwaarde voor de hele sector waar maken. Het samengaan van de beide instellingen zal een belangrijke versterking van de culturele infrastructuur van de provincie betekenen en zal duidelijkheid in taken en verantwoordelijkheden scheppen.

Zowel vanuit het beleidsplan van Erfgoedpartners als vanuit dat van het Huis van de Groninger Cultuur straalt de, voorzichtig verwoorde, ambitie om de kern te gaan vormen van de erfgoedondersteuning in Groningen. Waar het Huis het woord 'erfgoedhuis' wel noemt, vermijdt Erfgoedpartners dat woord. Maar alle definities en werkschrijvingen sluiten vrijwel naadloos aan op hetgeen elders een 'erfgoedhuis' heet: een provinciale voorwaarde scheppende en ondersteunende organisatie voor het gehele terrein van het erfgoed. Het steeds maar omzeilen van dat woord heeft een verleden maar doet krampachtig aan en komt de duidelijkheid niet ten goede.

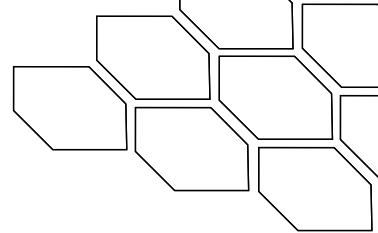
Het Huis van de Groninger Cultuur en Erfgoedpartners hebben een verschillende achterban. Maar het doel, het beter voor het voetlicht brengen van Het Verhaal van Groningen, is hetzelfde. Voor veel doelen en middelen ter verbetering van het bereik en de presentatie van het erfgoed ligt het op den duur samengaan in één organisatie voor de hand. Dat eerdere pogingen zijn gestrand weerhoudt de commissie er niet van nadrukkelijk het advies uit te brengen tot bundeling van de aanvullende kwaliteiten en netwerken van Erfgoedpartners en het Huis van de Groninger Cultuur. De commissie adviseert om voor die functie een bedrag van € 500.000 te reserveren. Onder de voorwaarde dat een proces tot bundeling van krachten, uiteindelijk gericht op een samengaan, in gang wordt gezet adviseert de commissie de beide organisaties een subsidie te verlenen van € 250.000, voor Erfgoedpartners aangevuld met het activiteitenbudget van € 50.000.

Toevoeging, pagina 63, Stichting Libau Steunpunt Cultureel Erfgoed/Monumentenwacht, achter Beoordeling

De commissie adviseert de provincie om de beoordeling van de kwaliteit van het werk van deze organisaties te laten geschieden door daarvoor geëquipeerde instanties zoals de erfgoedinspectie.

Toevoeging, pagina 63, Stichting Libau Steunpunt Cultureel Erfgoed/Monumentenwacht, achter Conclusie en advies

De geadviseerde korting komt voort uit een afweging van alle aanvragen op erfgoedgebied. De commissie heeft daarbij prioriteit gegeven aan de uitvoerende en presenterende instellingen en, gelet op de bezuinigingsdoelstelling, een zwaardere korting voor de ondersteunende instellingen geadviseerd.

DEEL IV ADVIES KUNSTEN

Toevoeging, pagina 69, 4.4. Visie, onderaan

De commissie onderstreept dat enkele instellingen die zich vooral richten op jeugd en jongeren naast hun hoge kwaliteit nadrukkelijk van een positief advies zijn voorzien vanwege hun bijdrage aan het leef- en vestigingsklimaat. Zij vervullen landelijk een ambassadeursfunctie voor Groningen en dragen bij aan de naam en faam van Groningen als een provincie waar een hoogwaardig artistiek en cultureel klimaat heerst. Teloorgang van deze schakels in de keten zou behalve de samenhang binnen het culturele landschap het imago én de economie van Groningen schaden.

De commissie pleit voor een bredere interpretatie van het economisch criterium. De commissie adviseert om de criteria die de Atlas der Nederlandse Gemeenten hanteert als richtlijn te kiezen bij het onderzoeken van de economische meerwaarde van kunst en cultuur.

Toevoeging, pagina 70, onderaan 4.5. Financiën

Een expliciete keuze willen we niet maken. De inhoudelijke prioritering hebben we weergegeven. Mede door de invloed van beslissingen van met name landelijke subsidiënten zal er sprake zijn van noodzakelijk nader overleg tussen diverse overheden en fondsen. Daarbij kunnen beide alternatieven politiek worden afgewogen.

Wijziging, pagina 88, Noord Nederlands Orkest, Conclusie en advies

De ingediende zelfevaluatie is geen beleidsplan, al staan er ook beleidsmatige voornemens in. Er wordt een bedrag van € 30.000 gevraagd. Het NNO geeft aan dat deze subsidie belangrijk is voor activiteiten buiten de kerntaken (het uitvoeren van symfonisch repertoire). De subsidie (als deel van de totale subsidie van het noordelijk landsdeel) “stelt het orkest mede in staat activiteiten te realiseren op het gebied van experiment, talentontwikkeling en samenwerking (...).”

Ondanks de bovenbeschreven waardering heeft de commissie onvoldoende grond om positief te adviseren, gelet op het feitelijk ontbreken van een beleidsplan én gelet op het feit dat de omschreven aanvullende doelstellingen (zoals talentontwikkeling) niet meer tot de provinciale criteria behoren.

Wijziging, pagina 105, Het Poëziepaleis, Beoordeling en Conclusie en advies

In verband met een vergissing ten aanzien van de plaats van de finale zijn de teksten van de Beoordeling en Conclusie en Advies enigszins gewijzigd.

Beoordeling

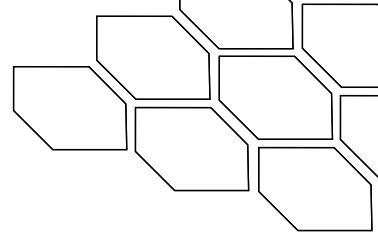
De commissie heeft vertrouwen in de organisatie en de kwaliteit van de projecten. Het Poëziepaleis werkt goed samen, ook in stad en provincie Groningen. De activiteiten sluiten goed aan bij het thema Groningen Poëziestad. De dichtwedstrijd Doe Maar Dicht Maar voor het voortgezet onderwijs wordt afgesloten in Groningen. Het overgrote deel van het werk van Het Poëziepaleis vindt echter verspreid door het hele land plaats. Het initiatief is in Groningen ontstaan, maar heeft geen specifiek Gronings karakter. Het gaat om talentontwikkeling en kunsteducatie en dat zijn geen subsidiecriteria meer. Het gaat niet om professionele kunst en de economische meerwaarde van de bezoekers van buiten Groningen is gering.

Conclusie en advies

De kwaliteit en de activiteiten van Het Poëziepaleis worden goed gewaardeerd, maar de organisatie voldoet niet aan de subsidiecriteria. Talentontwikkeling en educatie behoren niet meer tot de provinciale subsidiecriteria voor de kunsten. Het culturele landschap is al voorzien van literair aanbod dat zich meer richt op publieksbereik en uitstraling. De commissie adviseert het subsidieverzoek niet te honoreren.

Wijziging, pagina 107, NP3, Beleid

In de eerste zin twee keer abusievelijk NPS in plaats van NP3.

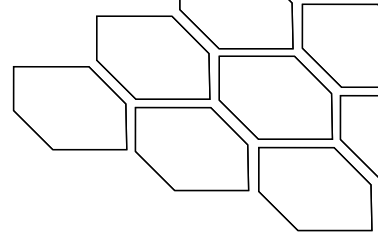
TOT SLOT

De Kunstraad heeft reacties naar aanleiding van het advies ontvangen van de volgende instellingen:

- Het Museumhuis Groningen/Het Groninger Molenhuis
- Theater De Steeg
- Grafisch Museum
- Het Poëziepaleis
- NP3
- Jungle Warriors
- Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen
- POPgroningen
- Productiehuis Popcultuur Groningen
- Behoud Kerkelijke Gebouwen Groningen-Drenthe
- Samenwerkende Korenorganisaties (SAKO)
- Museum Wierdenland
- Fraylemaborg

In het geval van het Museumhuis Groningen/het Groninger Molenhuis, Het Poëziepaleis, de Fraylemaborg en NP3 heeft dat geleid tot tekstuele wijzigingen in het advies.

Hieronder staat het integrale herziene advies over het Museumhuis Groningen/Het Groninger Molenhuis

21. HET MUSEUMHUIS GRONINGEN/HET GRONINGER MOLENHUIS

Algemeen

- 1- Het Museumhuis Groningen is een koepelorganisatie voor musea en erfgoedinstellingen in de provincie Groningen. Het functioneert als een kennis-en adviescentrum voor de achterban en voor overheden en is een platform voor de Groninger borgen. Het MG initieert integrale projecten op het gebied van erfgoed, kunst en natuur en voert ze uit.
- 2- Het Groninger Molenhuis is samen met het Museumhuis Groningen gevestigd in een pand in het centrum van de stad Groningen en vormt de koepelorganisatie voor de Groninger Molens.
- 3- In de periode 2009-2013 ontving het Museumhuis een structurele subsidie van € 211.200 aangevuld met een activiteitenbudget van € 50.000. Het Molenhuis ontving een structurele subsidie van € 108.800.

Beleid

Het Museumhuis Groningen en Het Groninger Molenhuis hebben een gezamenlijk en een afzonderlijk beleid.

- Ad 1- Het Museumhuis wil vooral een voorwaardescheppende functie hebben en onderhoudt daartoe een uitgebreid netwerk binnen de culturele wereld van de provincie Groningen. Het daagt de culturele wereld uit te komen met nieuwe oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en stimuleert het culturele veld tot kwaliteitszorg en kwaliteitsverbetering.
- Ad 2- Het Molenhuis is de koepelorganisatie voor molens in de provincie Groningen en ondersteunt moleneigenaren bij het in stand houden van de molens of het verbeteren van de conditie ervan. Het Groninger Molenhuis is tevens een informatie- en kenniscentrum voor overheden en geïnteresseerd publiek en functioneert in een regionaal- en landelijk erfgoednetwerk.

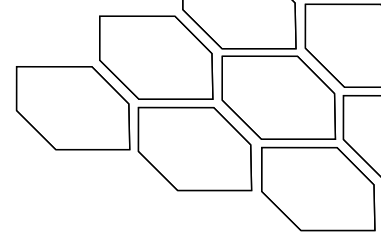
Het Museumhuis en het Molenhuis hebben besloten de samenwerking te intensiveren en de organisaties samen te voegen om zo kwalitatief en kwantitatief meer te kunnen bereiken. Beide organisaties blijven echter wel de doelgroepen die ze bedienen als zelfstandige organisatie benaderen. Er wordt onderzocht of het mogelijk is een nieuwe stichting op te richten, Erfgoed Groningen, die een gemeenschappelijk budget beheert en personeel gezamenlijk inzet. Daarbij wordt de naam 'Erfgoedpartners' gebruikt.

Beoordeling

De commissie is positief over het product, de organisatie en het bereik van de doelgroep door de beide instellingen. De adviesfunctie is een sterke pijler, maar het beleidsplan geeft op dit gebied een tamelijk algemene visie weer. Er zou explicieter ingegaan kunnen worden op hedendaagse en toekomstige ontwikkelingen en verbindingen. Er is sprake van een uitgebreid netwerk met andere partners in de erfgoedwereld, maar het is niet steeds duidelijk hoe men de eigen positie ziet waar het gaat om het meer structureel vormgeven van die relatie. Het lijkt soms of men de eigen kracht en mogelijkheden onvoldoende expliciet voor het voetlicht wil brengen. Het algemene beeld is positief maar de toekomstvisie zou veel scherper en concreter ingevuld moeten zijn.

Conclusie en advies

Erfgoedpartners heeft de potentie om een centrale rol te spelen in de toekomstige brede ondersteuningsstructuur van de erfgoedsector. Het beleidsplan maakt echter nog een nog wat zoekende indruk. Het plan zou meer vernieuwing en professionalisering mogen uitstralen. Naast de traditionele ondersteuning zou er meer aandacht moeten zijn voor innovatie op alle relevante gebieden die te maken hebben met musea, borgen, molens en andere erfgoedinstellingen, vooral waar het gaat om publieksbereik. Het denken vanuit het publiek mag nadrukkelijker een rol spelen in de ondersteuning door Erfgoedpartners. De advisering zou specifiekere zaken moeten ingaan op zaken als digitalisering, doorzoekbaarheid, vindbaarheid, pr en marketing. Het erfgoedveld kan zijn maatschappelijke relevantie enorm versterken binnen en met de sociale media.

Schaalvergroting om de benodigde middelen en kennis te verwerven en te borgen is daarbij noodzakelijk. Intensieve samenwerking met het Huis van de Groninger Cultuur, eventueel in de vorm van een fusie, biedt de noodzakelijke schaalvergroting en levert de basisvoorwaarden om de verdere innovatie van de adviesfunctie te realiseren. Waar bij Erfgoedpartners de adviesfunctie en voorwaardenscheppende taken centraal staan, daar staan bij het Huis van de Groninger Cultuur de projecten centraal. Juist de samenwerking maakt versterking van alle functies mogelijk. Nu zijn het twee relatief kleine en daardoor kwetsbare organisaties. In een samengaan kan Erfgoedpartners de meerwaarde voor de hele sector waar maken. Het samengaan van de beide instellingen zal een belangrijke versterking van de culturele infrastructuur van de provincie betekenen en zal duidelijkheid in taken en verantwoordelijkheden scheppen.

Zowel vanuit het beleidsplan van Erfgoedpartners als vanuit dat van het Huis van de Groninger Cultuur straalt de, voorzichtig verwoorde, ambitie om de kern te gaan vormen van de erfgoedondersteuning in Groningen. Waar het Huis het woord 'erfgoedhuis' wel noemt, vermijdt Erfgoedpartners dat woord. Maar alle definities en werkschrijvingen sluiten vrijwel naadloos aan op hetgeen elders een 'erfgoedhuis' heet: een provinciale voorwaarde scheppende en ondersteunende organisatie voor het gehele terrein van het erfgoed. Het steeds maar omzeilen van dat woord heeft een verleden maar doet krampachtig aan en komt de duidelijkheid niet ten goede.

Het Huis van de Groninger Cultuur en Erfgoedpartners hebben een verschillende achterban. Maar het doel, het beter voor het voetlicht brengen van Het Verhaal van Groningen, is hetzelfde. Voor veel doelen en middelen ter verbetering van het bereik en de presentatie van het erfgoed ligt het op den duur samengaan in één organisatie voor de hand. Dat eerdere pogingen zijn gestrand weerhoudt de commissie er niet van nadrukkelijk het advies uit te brengen tot bundeling van de aanvullende kwaliteiten en netwerken van Erfgoedpartners en het Huis van de Groninger Cultuur. De commissie adviseert om voor die functie een bedrag van € 500.000 te reserveren. Onder de voorwaarde dat een proces tot bundeling van krachten, uiteindelijk gericht op een samengaan, in gang wordt gezet adviseert de commissie de beide organisaties een subsidie te verlenen van € 250.000, voor Erfgoedpartners aangevuld met het activiteitenbudget van € 50.000.

Hieronder staat het integrale herziene advies over Het Poëziepaleis

34. HET POEZIËPALEIS

Algemeen

Het Poëziepaleis organiseert jaarlijks een dichtwedstrijd voor scholieren in het primair en voortgezet onderwijs. De organisatie heeft als doel kinderen en jongeren actief bezig te laten zijn met taal en poëzie. Naast dichtwedstrijden biedt Het Poëziepaleis een podium en ondersteunt het jong dichtstalent op de eerste stappen naar een schrijversloopbaan. In 2008 is Doe Maar Dicht Maar (DMDM) samengegaan met de Stichting Kinderen en Poëzie (SKeP). De nieuwe organisatie Het Poëziepaleis werkt in Nederland en Vlaanderen maar is gevestigd in Groningen.

In de beleidsperiode 2009-2012 ontvangt Het Poëziepaleis een jaarlijkse provinciale subsidie van € 2.300. Voor 2013-2016 wordt aan de provincie een bedrag van € 10.000 gevraagd. De omzet bedraagt € 230.184 per jaar.

Beleid

Het Poëziepaleis streeft ernaar het landelijke voorbeeld en aanspreekpunt te zijn voor poëzie-educatie. De ambitie voor 2013-2016 is om zoveel mogelijk leerlingen in aanraking te brengen met poëzie.

Met de landelijke wedstrijden en festivals als basis organiseert Het Poëziepaleis workshops op scholen en voor docenten. Er wordt geïnvesteerd in samenwerking met scholen en in een breed literair en educatief netwerk zoals Poetry International, de Kunstbende en Passionate/Bulkboek. Nieuwe activiteiten voor het basisonderwijs zijn de kinderdichter, een sms-wedstrijd en workshops gericht op buitenschoolse activiteiten. Binnen het voortgezet onderwijs wil men zich inzetten om meer VMBO-scholen te bereiken.

Er wordt maatwerk geleverd met onder meer workshops door dichters op scholen. Succesvolle pilots worden doorontwikkeld en landelijk aangeboden. Samenwerking met educatieve uitgeverij moet zorgen voor een vergroting van het bereik. In de periode 2013-2016 streeft men naar een groei van het aantal deelnemers van 10%.

Beoordeling

De commissie heeft vertrouwen in de organisatie en de kwaliteit van de projecten. Het Poëziepaleis werkt goed samen, ook in stad en provincie Groningen. De activiteiten sluiten goed aan bij het thema Groningen Poëzestad. De dichtwedstrijd Doe Maar Dicht Maar voor het voortgezet onderwijs wordt afgesloten in Groningen. Het overgrote deel van het werk van 'Het Poëziepaleis vindt echter verspreid door het hele land plaats. Het initiatief is in Groningen ontstaan, maar heeft geen specifiek Gronings karakter. Het gaat om talentontwikkeling en kunsteducatie en dat zijn geen subsidiecriteria meer. Het gaat niet om professionele kunst en de economische meerwaarde van de bezoekers van buiten Groningen is gering.

Conclusie en advies

De kwaliteit en de activiteiten van Het Poëziepaleis worden goed gewaardeerd, maar de organisatie voldoet niet aan de subsidiecriteria. Talentontwikkeling en educatie behoren niet meer tot de provinciale subsidiecriteria voor de kunsten. Het culturele landschap is al voorzien van literair aanbod dat zich meer richt op publieksbereik en uitstraling. De commissie adviseert het subsidieverzoek niet te honoreren.

